

Geborgde zetels bij Waterschapsbesturen

De leden van 50PLUS fractie hebben kennisgenomen van het concept verslag van de vaste commissie Infrastructuur en Waterstaat van de Tweede Kamer d.d. 9 juni jl. en het daarin vervatte antwoord van de oud minister Van Nieuwenhuizen waarin zij stelt, quote:

“Over de geborgde zetels heb ik in het verleden ook al gezegd: ik neem kennis van al uw opvattingen, maar dat is echt een controversieel onderwerp. Dat bleek ook weer uit dit commissiedebat. Er is een onderzoek gedaan. Dat is aangeleverd aan de formatie. Een afweging in dezen over het stelsel laat ik ook echt aan het volgende kabinet” unquote.

De leden van de 50PLUS fractie vragen desondanks de regering om een nadere toelichting over geborgde zetels in waterschapsbesturen.

De bestuursstructuur van de waterschappen vormt een van de belangrijkste en oudste vormen van democratische bestuursvormen in de Nederlanden, burgers en ingelanden besloten tezamen over het te voeren beleid aangaande de waterbeheersing in de lage landen. In de loop van eeuwen is deze bestuursvorm geëvolueerd naar de huidige constellatie.

Een monistische bestuursvorm met een aantal gekozen bestuursleden en daarnaast een aantal geborgde zetels, benoemde bestuursleden vanuit landbouw-, bedrijfsleven- en natuur organisaties. De laatste jaren doet zich in toenemende mate de vraag voor in hoeverre deze beperkt democratische bestuursvorm nog past binnen het huidige tijdsbestel. De OESO wierp in een recent rapport hier vragen over op en ook een advies van de commissie Boelhouwer duidde in de richting om afscheid te nemen van de wat archaïsche constructie en over te gaan tot een democratische wijze van besturen van de waterschappen. Kort samengevat pleit de commissie Boelhouwer voor de opheffing van de geborgde zetels, met als maximum één geborgde zetel per sektor.

De rapportage “De stem van het water” van 7 januari 2021 bevat een brede consultatie over geborgde zetels in waterschapsbesturen waarin wordt opgemerkt dat met geborgde zetels geborgd wordt dat bestuurlijke argumenten de belangen van landbouw, natuur en bedrijven ook daadwerkelijk op tafel komen. De leden van de 50PLUS fractie vragen de minister waarom deze belangen ook zonder geborgde zetels niet kunnen worden meegewogen.

Stel dat het advies van de commissie Boelhouwer zou worden overgenomen door het volgend kabinet, in hoeverre zou het handhaven van een geborgde zetel voor natuur organisaties en het opheffen van de andere twee sectoren, die van landbouw en bedrijven een “verdeelt en heerst” situatie kunnen veroorzaken? Is het denkbaar dat door bevoordeling door middel van het handhaven van één geborgde zetel van één sector, die van Natuur, de thans bestaande samenwerking tussen de vertegenwoordigde sectoren van geborgde zetels teniet zou gaan? Is de regering thans al van mening dat door mogelijk wegvallen van geborgde zetels vanuit de landbouw en bedrijfsleven hun betrokkenheid naar de waterschappen toe zou kunnen verminderen of heeft de regering voldoende mogelijkheden om daar waar nodig medewerking van deze 2 sectoren onverkort af te dwingen? Bijvoorbeeld door aanvullende regel- of wetgeving?

Is de regering het eens met de leden van de 50PLUS fractie dat inmiddels voldoende kennis en know how binnen het ambtenarenapparaat van de waterschappen en de gekozen volksvertegenwoordigers is opgebouwd dat afschaffing van geborgde zetels niet betekent dat

daardoor expertise teloor gaat? Beseft de minister dat in het huidig bestel in feite een dubbele vertegenwoordiging bestaat vanuit iedere sector? Enerzijds via de geborgde zetel en anderzijds aangevuld met de gekozen vertegenwoordiger van een politieke partij die de sector mede vertegenwoordigt, hoe kijkt de minister tegen deze “dubbele” vertegenwoordiging aan? Meent de regering wanneer de geborgde zetels worden afgeschaft dat überhaupt verlies van expertise zal plaatsvinden? Indien ja, kan de regering aangeven hoe mogelijke teloorgang van expertise kan worden voorkomen? Kan zij thans al een indicatie geven van het tijdsbestek waarop de mogelijke veranderingen kunnen worden geïmplementeerd?

De in de Waterschapswet opgenomen Vervuilingshheffing

Stedelijk afval water van huishoudens wordt door de waterschappen opgevangen en in Rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) verwerkt tot een schoon effluent.

De kosten hiervoor worden aan de huishoudens per persoon toegerekend dus één Vervuilingseenheid (VE) per persoon naar grootte van het betreffende huishouden. Dus een één persoonshuishouden wordt belast met 1 VE artikel 122h 2e alinea Waterschapswet.

De leden van de 50PLUS fractie hebben al eerder gevraagd waarom twee persoonshuishoudens voor hun zuiverings- en verontreinigingsheffing worden aangeslagen voor 3 VE maar daar nimmer een duidelijk antwoord op gekregen. De minister verwijst naar de Waterschapswet artikel 122h 1^e alinea maar kan niet duiden waarom deze ongelijkheid en onrechtvaardigheid daarin is opgenomen. De twee persoonshuishoudens bestaan veelal uit de wat oudere echtparen maar ook jonge starters die gaan samenwonen worden hiermee geconfronteerd. De leden van de 50PLUS fractie zien deze extra onrechtvaardige heffing als een verkapt belastingverhoging van 50% waar de kosten niet in overeenstemming zijn met het feitelijk gebruik.

Kan de minister aangeven waarop deze – ongelijke - heffingsvorm is gebaseerd? Is de minister het met deze leden eens dat via gemeentelijke registratie het uiterst simpel moet zijn om te achterhalen hoeveel personen op een adres staan ingeschreven zodat dit geen beletsel vormt om het daadwerkelijk aantal geregistreerde personen te koppelen aan de te heffen vervuilingseenheden? Ziet de minister kans om deze omissie c.q. weeffout in de Waterschapswet op korte termijn, al dan niet tegelijkertijd bij de herziening van de Waterwet in 2023, ongedaan te maken? Is de minister het met de stelling eens die in zijn algemeenheid geldt in ons land: “de vervuiler betaalt” en hoe valt dit te rijmen met deze extra vervuilingshheffing voor tweepersonshuishoudens? Kan de minister aangeven mocht zij deze stelling onderschrijven wat haar vervolgstappen daarop zijn zodat een niet vervuiler ook niet aangeslagen wordt voor een vervuilingseenheid?

Vervuiling van oppervlaktewater door farmaceutische residuen en microvervuiling.

Is de minister het met deze leden eens dat steeds meer inzicht wordt verkregen in de problematiek van de microvervuiling, de gevaren daarvan en de mogelijkheden om via vergevorderde technologie dit soort restvervuiling tegen te gaan. Een aantal waterschappen experimenteert met progressieve technieken om deze restvervuiling te elimineren maar daar hangt een zeer kostbaar prijskaartje aan. In hoeverre heeft de minister al een financieel beeld voor ogen mocht de noodzaak tot het zuiveren van de restvervuiling doorgang vinden?

Deze toepassing zou dan als een zogenaamde 5^e trede worden toegevoegd aan de Rioolzuiveringsinstallaties. Is dit mogelijk voor alle bestaande rioolzuiveringsinstallaties? Kan de minister aangeven of en zo ja binnen welke termijn wordt nagedacht over het al dan niet doorgang vinden van de toevoeging van de hiervoor genoemde 5^e trede?